

Je potřebná znalost multikulturní zdravotní péče?

Česká republika se stala po roce 1990 cílem imigrantů ze sousedních zemí i vzdálených oblastí. V ČR se přechodně, ale i trvale usídlují lidé z různých kontinentů, příslušníci mnohých kultur, náboženství i barvy pleti, kteří se postupně stávají součástí naší společnosti.

Integrace cizinců je velký filozofický problém, když si uvědomíme, že současně s ní má být zachována etnická a kulturní rozmanitost multikulturní společnosti. Za jeden z prostředků integrace cizinců do naší společnosti je považováno i zajištění jejich zdravotní péče. Sebelíp myšlená a pochopená multikulturní péče však bude cizincům poskytována v podmínkách českého zdravotnictví. Proto musí čeští zdravotníci při zajišťování multikulturní zdravotnické péče vycházet ze základních hodnotových premis našeho zdravotnického systému a teprve o tyto znalosti mohou opřít kvalitní péči o osoby odlišných etnik, ras či národností.

V současné době se u nás postupně proměňuje řada paradigmat zdravotnické péče. Značný důraz je kladen na dodržování práv pacientů, k nimž neodmyslitelně náleží možnost svobodného rozhodování, a to zejména v oblasti poskytování zdravotní péče, která je zpravidla provázena zásahem do integrity osobnosti. Aby jedinec, kterého se rozhodování týká, mohl sám a svědomitě určit další postup léčby či péče, měl by být náležitě informován a edukován o svém zdravotním stavu. Pacient má nejen právo, ale zpravidla i skutečnou potřebu vědět, jak pečovat o své zdraví a jak odstranit příčiny, které způsobily jeho chorobu.

Jedná-li se o klienta odlišného etnika, kultury, národnosti, pak se zdravotníci mohou setkat s naprosto různými přístupy. Může zde jít o jiné pojmání příčiny a významu nemoci (např. nemoc je pro něj trest, osud, zkouška života), pak může být jeho postoj k léčbě i edukaci pasivní až odmítavý. Někdy zase není vhodné informovat a edukaci zatěžovat klienta, ale vše je nutné řešit s reprezentantem rodiny. U klientů odlišného etnika, kultury a národnosti je proto potřeba získat informace o postupu zdravotnické péče, na který je klient zvyklý ze své domovské země a kultury a následně je vhodně využít v každodenní klinické praxi.

O odborných medicínských a ošetrovatelských kompetencích českých zdravotníků nemůže být pochyb. Problémy, které vznikají při ošetrování klientů odlišných etnik a kultur, jsou orientovány kromě diagnosticko-terapeutického procesu i do oblasti sociální interakce a s ní související komunikace. Ve vzájemném vztahu zdravotnický pracovník a klient-cizinec narážíme nejen na jazykovou a kulturní bariéru, ale především na nedostatečnou nebo žádnou spolupráci klienta, poruchu interpretace okolního prostředí, poruchu sociální interakce, sociální izolaci a nesprávný přístup k léčebnému režimu. Proto by bylo vhodné, aby zdravotničtí pracovníci na všech úrovních měli možnost seznámení se se zvláštnostmi přístupu k různým etnikům, kulturám a národnostem již v průběhu přípravy na svou profesi. Jen tak se nám podaří připravit odborníky, kteří porozumí klientům z odlišného prostředí a pomohou s realizací efektivních intervencí při poskytování zdravotní péče.

doc. PaedDr. et Mgr. Eva Zacharová, Ph.D.

doc. PaedDr. et Mgr. Eva Zacharová, Ph.D.

Slezská univerzita, FVP, Ústav ošetrovatelství, Opava
eva.zacharova@seznam.cz